



Problematika zdaňování náhrad rozhodčích

materiál Moravskoslezského krajského fotbalového svazu

V Ostravě 18.11.2010

Vážení rozhodčí,

už je to skoro rok, co jsem se poprvé dozvěděl o problematice činnosti rozhodčích ve vztahu k legislativě české republiky. K této problematice jsem napsal několik materiálů a slíboval jsem, že konečné stanovisko k jednotlivým otázkám řeknu, až budu mít odpovědi pověřených osob, respektive institucí.

Nyní se mě a lidem, kteří se mnou spolupracují, podařilo získat patřičné odpovědi, získat a uzavřít tak alespoň na chvíli otázku jak by rozhodčí měli zdaňovat příjmy ze své činnosti. V níže uvedeném textu najdete nejprve objektivní polemiku o tom, jakým způsobem je možné rozhodčího fotbalu v České republice vykonávat. Pokud chcete znát konkrétní závěr, přejděte rovnou na konec tohoto dokumentu, kde naleznete závěry z našeho ročního bádání.

Rozhodčí

V této kapitole se budeme věnovat postavení rozhodčích z hlediska jednotlivých zákonů. Budeme se snažit objasnit, v jakém právním režimu mohou svou činnost vykonávat a za jakých podmínek. Je důležité si uvědomit, že rozhodčími jsou nejružnější osoby, které mají z hlediska zákonů své specifické postavení. Jako protipóly můžeme uvést rozhodčího v první lize, vykonávajícího činnost jako svou hlavní činnost a rozhodčího, který řídí utkání I.A třídy a je veden na úřadu práce.

Činnost rozhodčích

Rozhodčí – jsou nominováni na jednotlivá fotbalová utkání příslušnou organizační jednotkou ČMFS podle úrovně soutěže. Svou činnost mohou vykonávat na základě licence, kterou jim uděluje ČMFS. Při výkonu své činnosti se řídí licenčním řádem. Jsou členy ČMFS. Podle výše soutěže, ve které rozhodčí uskutečňuje svou činnost, je za ni odměněn buďto přímo domácím klubem po zápase (týká se výkonnostního fotbalu), nebo ČMFS převodní příkazem (1. a 2. Liga).

Z výše uvedeného popisu činnosti rozhodčího vyplývá, že mimo první a druhé ligu, kde rozhodčí vyplácí ČMFS, nemůže jít o žádný pracovněprávní vztah. Bylo by přinejmenším neetické a v rozporu s některými ustanoveními Zákoníku práce, kdyby rozhodčí před zápasem uzavřel s domácím mužstvem například dohodu o provedení práce. Domníváme se, že by dokonce byla naplněna podstata střetu zájmu.

Můžeme tedy říci, že rozhodčí na výkonnostní úrovni musí svou činnost vykonávat nějakou formou OSVČ. Jedině tak nedochází ke střetu zájmu a rozhodčí vystupuje jako

nezávislá osoba. Zařadit rozhodčího z hlediska všech zákonů do některé ze skupin OSVČ je prakticky nemožné. Názory odborníků se liší zejména proto, že v zákoně chybí definice pojmů soustavná činnost, vykonávána samostatně a na vlastní odpovědnost.

Rozhodčí a živnostenský zákon

Z hlediska tohoto zákona můžeme rozhodčího zařadit buďto do skupiny živností, respektive živností volných, nebo do skupiny OSVČ, podnikající na základě jiného než živnostenského oprávnění. Vzhledem k tomu, že činnost rozhodčích není vyjmuta z obsahové náplně živností volné (činnost rozhodčích je uvedena v živnosti volné č. 74 viz. nařízení vlády č. 278/2008 Sb.), mělo by se na tuto činnost jednoznačně pohlížet jako na živnost. Problémem však je samotná definice živnosti dle §2 Živnostenského zákona. *„Živností je soustavná činnost provozovaná samostatně, vlastním jménem, na vlastní odpovědnost, za účelem dosažení zisku a za podmínek stanovených tímto zákonem.“*¹

Neexistence jednotného názoru na otázku samostatnosti a soustavnosti činnosti rozhodčích, vede v praxi k tomu, že mnozí rozhodčí svou činnost vydávají jako “nezávislé povolání”.

Abstrahujme na chvíli od legislativního problému, a zaměřme se na to, co vůbec vede rozhodčí k tomu, aby svou činnost chtěli vykonávat jako “nezávislé povolání”. Z našeho pohledu je to zřejmě jen usus. Máme totiž za to, že v současné situaci je tento statut pro rozhodčí spíše nevýhodný než výhodný. Zejména z důvodů uplatnění paušálních nákladů (viz kapitola rozhodčí a zákon o daních z příjmu) a možnosti registrace na úřad práce v případě ztráty zaměstnání. V případě, že rozhodčí přijde o zaměstnání a chce se registrovat na Úřad práce musí prokázat, že nemá jiné příjmy. Vztáhneme-li tuto podmínku na OSVČ, je splnění této podmínky poměrně snadné pro živnostníky nikoliv však pro osoby vykonávající svou činnost podle zvláštního právního předpisu jako “nezávislé povolání”. Živnostníci přeruší, nebo zruší své živnostenské oprávnění a na základě potvrzení se na Úřad práce registrují. Oproti tomu rozhodčí, který prováděl svou činnost, jako nezávislé povolání musí nějakým způsobem prokázat, že tyto příjmy již nemá. Jedna z variant je čestné prohlášení, je však v kompetenci toho či onoho Úřadu práce toto prohlášení uznat. Z praxe vyplývá, že se úřady s tímto krokem příliš neztotožňují a žádají nějaké potvrzení buďto z příslušného orgánu ČMFS nebo klubů. Následně, se ještě rozhodčí může setkat s kontrolou z Živnostenského

¹ <http://business.center.cz/business/pravo/zakony/zivnost/cast1.aspx>

úřadu, zda nelegálně nepodnikal. Uznání činnosti rozhodčího jako "nezávislého povolání" je totiž rovněž v kompetenci každého živnostenského úřadu samostatně.

Rozhodčí a zákon o daních z příjmu

V oblasti zdaňování narážíme opět na problematický pojem soustavnost. V praxi se totiž můžeme setkat se zdaňováním podle tří různých norem. Prvním způsobem zdanění je podle §10 odst.1 písm.a) 586/1992 Sb. zákona o daních z příjmu, ve znění pozdějších předpisů. „*příjmy z příležitostných činností nebo z příležitostného pronájmu movitých věcí, včetně příjmů ze zemědělské výroby, která není provozována podnikatelem (samostatně hospodařícím rolníkem)*“.²

Z praxe víme, že někteří rozhodčí takto své příjmy zdaňují. Tento postup však považujeme za velmi hazardní. Pokud by rozhodčí danil svůj příjem podle §10, nepotřebuje živnostenský list, jeho činnost není považována za svobodné povolání, nemusí odvádět sociální a ani zdravotní pojištění a co víc pokud jeho roční příjem nepřesáhne 20 000,-Kč pak dle §10 odst.3 písm.a) 586/1992 Sb. zákona o daních z příjmu, ve znění pozdějších předpisů nemusí svůj příjem danit.

„*Od daně jsou, kromě příjmů uvedených v § 4, osvobozeny a) příjmy podle odstavce 1 písm. a), pokud jejich úhrn u poplatníka nepřesáhne ve zdaňovacím období 20 000 Kč; přitom příjmem poplatníka, kterému plyne příjem z chovu včel a u kterého nepřekročí ve zdaňovacím období počet včelstev 40, je částka 500 Kč na jedno včelstvo*“.³

Všechny výhody, které jsme uvedli, v předešlých řádcích jsou však vyváženy rizikem, že při následné kontrole finanční úřad neshledá činnost fotbalového rozhodčího jako nahodilou a rozhodčí se ocitne ve velmi nepříjemné situaci. Bude muset dodanit své příjmy, odvést sociální a zdravotní, to vše zpětně i s penále a ještě může být pokutován, že nesplnil povinnost a neregistroval se na OSSZ a ZP. V extrémním případě by ho mohl sankcionovat i živnostenský úřad za nelegální podnikání.

Druhým způsobem zdaňování se kterým se můžeme v praxi setkat je zdaňování podle §7 odst.2 písm.b) 586/1992 Sb. zákona o daních z příjmu, ve znění pozdějších předpisů.

„*Příjmy z jiné samostatné výdělečné činnosti, pokud nepatří do příjmů uvedených v § 6, jsou: b) příjmy z výkonu nezávislého povolání, které není živností ani podnikáním podle zvláštních předpisů*“.³

² <http://business.center.cz/business/pravo/zakony/dprij/cast1.aspx>

³ <http://business.center.cz/BUSINESS/PRAVO/ZAKONY/dprij/cast1.aspx>

Na tuto normu odkazuje rovněž oficiální „výplatnice“ rozhodčích a delegátů ČMFS. Podle této normy jsou zdaňovány osoby vykonávající „nezávislé povolání“. Tento způsob zdaňování je podle nás spíše nevýhodný než nebezpečný. Nevýhodný je pro rozhodčí především proto, že si nemohou uplatňovat paušální výdaje ve výši 60% stejně jako živnostníci. 60% paušální výdaje pro tuto skupinu zavedl pouze „Janotův balíček“ s tím, že se vztahuje pouze na zdaňovací období roku 2009. Za rok 2010 si tedy takto daníci rozhodčí mohou odečíst paušálně pouze 40%, v případě že nebudou uplatňovat skutečné výdaje.

Posledním způsobem danění je podle §7 odst.1 písm.b) 586/1992 Sb. zákona o daních z příjmu, ve znění pozdějších předpisů. *“b) příjmy ze živností”³*

Soudě podle reakcí rozhodčích, si myslíme, že tímto způsobem zdaňuje nejméně rozhodčích. Tento fakt kontrastuje s tím, že je to nejvýhodnější a nejbezpečnější způsob zdaňování. Takto daníci osoby si mohou uplatnit paušální výdaje ve výši 60% i v roce 2010 a nehrozí jim sankce z živnostenského úřadu.

Rozhodčí a zákon o sociálním a důchodovém pojištění

Od 1.1.2009 mají všechny OSVČ dvě povinnosti vůči OSSZ. První je, že se musí registrovat na OSSZ. Na přihlášku uvedou, zda jde o hlavní či vedlejší činnost a v případě, že jde o činnost vedlejší, uvedou hlavní zdroj příjmu. Takto registrovaná OSVČ pak pravidelně v ročních intervalech musí plnit svou druhou povinnost a tou je podání hlášení o ročních zdanitelných příjmech. Podle tohoto hlášení pak OSSZ rozhodne, zda budete odvádět sociální a důchodové pojištění, či nikoliv. Pro rok 2010 byl limit příjmu z vedlejší činnosti 56 901,- Kč. Pokud tedy vedlejší zdanitelné příjmy rozhodčího nepřesáhly tuto částku, nemusí odvádět sociální a důchodové pojištění. Pokud by tuto částku přesáhl, odvede ze zisku 14,6% (platí pro zdaňovací období 2010)

Rozhodčí a zdravotní pojištění

Podle současné legislativy České republiky se zdravotní pojištění odvádí ze všech zdanitelných příjmů mimo těch, které poplatník přijme na základě dohody o provedení práce. Pro rozhodčí z tohoto faktu vyplývají stejné dvě povinnosti, které mají vůči OSSZ. To znamená, musejí se registrovat a jednou ročně podat přehled zdanitelných příjmů. Ze zisku poté zdravotní pojišťovně odvedou 6,75% (za zdaňovací období 2010).

Závěr

Abychom došli nějakého závěru, rozhodli jsme se nejprve oslovit Ministerstvo průmyslu a obchodu, aby se nám vyjádřilo k otázce, zda je činnost rozhodčího živností či nikoliv. Odpověď z ministerstva zněla jednoznačně. Činnost fotbalové rozhodčího není živností. Odůvodněním bylo, že rozhodčí nesplňuje obecnou podmínku živnosti a to sice podmínku samostatnosti, neboť je na zápasech pouhým vyslancem ČMFS viz. dopis níže.

Následně jsme tedy vznesli dotaz na ministerstvo financí. Dotazovali jsme se, podle kterého paragrafu zákona o dani z příjmu fyzických osob mají fotbaloví rozhodčí danit příjmy z jejich činnosti. Jak se můžete dočíst v dopise níže, odpověď byla rozdělena do dvou rovin. Prvou je pracovněprávní vztah, kdy může organizátor zápasu (svaz) uzavřít dohodu o provedení práce s rozhodčím. Druhou rovinou je to, kdy je rozhodčí naprosto nezávislý. Zde přišly v úvahu zbylé dvě možnosti, mimo příjmy z živnosti. To znamená příjmy z výkonu nezávislého povolání, nebo příjem z příležitostné činnosti.

Mohlo by se zdát, že jsme se nikam neposunuli. Opak je ovšem pravdou. Pokud si dopis přečtete pozorně, zjistíte, že u příjmu z příležitostné činnosti je napsáno, že o tyto příjmy se jedná pouze tehdy, je-li subjekt prokázán, že jde o příležitostnou činnost. To znamená, že takto může příjmy zdanit například rozhodčí na penzi, který 2-3x do roka zaskočí za indisponovaného kolegu. Všichni ostatní rozhodčí by podle tohoto paragrafu danit neměli, neboť už jen vlastnění licence rozhodčího je předpoklad opakované činnosti. Všichni tito tedy musí danit dle §7 odst.2 písm.b) Zákona o dani z příjmu. Co všechno tato skutečnost obnáší, naleznete výše v jednotlivých kapitolách.

Nyní můžete tedy v klidu vykonávat součinnost, aniž byste se museli obávat živnostenského úřadu. Problém můžete mít na úřadu práce a spadáte do kolonky OSVČ s nižším nákladovým paušálem.

Osobně jsem zastávce varianty pracovněprávního vztahu, ale k tomuto řešení vede ještě dlouhá cesta.

Pro ty z vás, kdo patříte do kategorie státní zaměstnanec, se pokouším vyřídit obecné potvrzení ministerstva, že činnost hráčů, rozhodčích, nebo delegátů není v rozporu s výkonem zaměstnání ve státní správě.

Bc. Matouš Hába
Předseda MK MS KFS

Váš dopis značky: Dr.Bn/Si/2010/H4/09

Ze dne: 23.4.2010

Naše značka: 16173/10/04410

PID: MIPOX01I4F0Y

Vyřizuje / linka: Ing. Pišková/224853030

Praha dne: 14.5.2010

Vážený pan
JUDr. Oldřich Beneš
advokát
Mojmírovců 41
709 00 Ostrava - Mariánské Hory

Věc: Postavení fotbalového rozhodčího - stanovisko

K Vašemu dotazu ze dne 23. 4. 2010 týkajícímu se postavení fotbalových rozhodčích Vám sdělujeme následující stanovisko.

Pokud by činnost rozhodčího byla vykonávána samostatně a vlastním jménem a jeho činnost naplňovala i další znaky živnosti ve smyslu § 2 zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů, spadala by taková činnost do volné živnosti s předmětem podnikání „Výroba, obchod a služby neuvedené v přílohách 1 až 3 živnostenského zákona“, obor činnosti 74 „Provozování tělovýchovných a sportovních zařízení a organizování sportovních soutěží“, kam je zařazena, kromě jiného, i činnost výkonných sportovců, případně rozhodčích.

Na základě konzultace se zástupci Českomoravského fotbalového svazu sdělujeme, že fotbalový rozhodčí však nevykonává svoji činnost samostatně a svým jménem, ale reprezentuje Českomoravský fotbalový svaz, kterým je za svoji činnost i odměňován. Dle našeho názoru není proto činnost fotbalových rozhodčích činností ve smyslu § 2 živnostenského zákona, a nejedná se tedy o provozování živnosti.

S pozdravem



Ing. Bc. Petr Kameník
ředitel odboru živností

Ing. Martin Jareš
vrchní ředitel
Ministerstvo financí - skupina Daňová politika

JUDr. OLDŘICH BENEŠ	
Došlo:	01.10.2010 3434 hod.
Poč. stej.	příloh

V Praze dne 6. října 2010
Č. j.: 05/109 774/2010 - 153

Vážený pane Beneši,

k Vaším podáním ze dne 12. 8. 2010 a 11. 10. 2010 ve věci žádosti týkající se zdanění příjmu fotbalového rozhodčího Vám z pověření pana ministra sděluji následující:

Především je třeba uvést, že odměny vyplácené fotbalovým rozhodčím se vždy posoudí jako příjem, který je předmětem daně z příjmů fyzických osob upravené zákonem č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen: zákon).

Z hlediska zdanění odměny rozhodčího je třeba rozlišit následující situace:

1. Rozhodčí má s pořadatelem fotbalového utkání uzavřen pracovněprávní vztah např. dohodu o provedení práce podle § 75 zákona č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů. V tomto případě se odměna rozhodčího posoudí jako příjem ze závislé činnosti podle § 6 zákona. Nepřesáhne-li tato odměna za kalendářní měsíc od téhož plátce daně - pořadatele částku 5000 Kč, lze při jejím zdanění postupovat podle ustanovení § 6 odst. 4 zákona, tj. zdanit ji srážkovou daní vybíranou zvláštní sazbou daně ve výši 15% (§ 36 zákona). Tento způsob zdanění je možné ale použít pouze za podmínky, že rozhodčí u pořadatele nepodepsal prohlášení k dani podle § 38k odst. 4 zákona.

Není-li splněna tato podmínka nebo rozhodčí toto prohlášení k dani nepodepsal, nebo odměna za kalendářní měsíc od téhož plátce daně přesáhne částku 5000 Kč, srazí pořadatel jako plátce daně z odměny zálohu na daň podle § 38h zákona. Podpisem prohlášení k dani podle § 38k odst. 4 zákona (resp. po skončení zdaňovacího podle odst. 5) má rozhodčí v takovém případě při splnění dalších zákonných podmínek možnost uplatnit příslušné slevy na dani a i daňové zvýhodnění.

2. Rozhodčí nemá s pořadatelem fotbalového utkání uzavřen pracovněprávní vztah.

Zde může být odměna rozhodčího posouzena jako :

a) příjem ze samostatné výdělečné činnosti, a to jako příjem z výkonu nezávislého povolání, které není živností ani podnikáním podle § 7 odst. 2 písm. b) zákona, podle zvláštních předpisů. Rozhodčí je povinen příjem zahrnout do svých zdanitelných příjmů a zdanit prostřednictvím daňového přiznání. Přitom si může, neuplatní-li výdaje v prokázané výši, uplatnit výdaje podle § 7 odst. 7 zákona.

b) ostatní příjem podle § 10 odst. 1 písm. a) zákona, tj. jako příjem z příležitostných činností, který, není-li podle § 10 odst. 3 písm. a) zákona od daně osvobozen, tzn., že úhrn těchto příjmů (nesnížený o prokazatelně vynaložené výdaje) nepřesáhne ve zdaňovacím období 20 000 Kč, zdaňuje poplatník v rámci svého daňového přiznání. Je ale třeba zdůraznit, že v případě tohoto posouzení odměny rozhodčího by se muselo jednat prokazatelně o ojedinelou příležitostnou činnost.

Z výše uvedeného vyplývá, že skutečnost, že pro zdanění příjmů fotbalového rozhodčího není postavení jako živnostníka rozhodující.

Dovoluji si Vás upozornit na skutečnost, že Ministerstvo financí není oprávněno k závaznému výkladu právních předpisů a rovněž ani k poskytování právního poradenství v individuálních záležitostech.

Posouzení aplikace daňových předpisů v konkrétním případě je zcela v kompetenci příslušného správce daně.

Přijměte, prosím, omluvu za opožděné vyřízení Vašeho podání.

S pozdravem

Vážený pan
JUDr. Oldřich Beneš
advokát
Mojmírovců 41
709 00 Ostrava – Mariánské Hory

